

Текст записаний на основі касетного запису з архіву редакції газети „Наше слово” без мовної редакції та авторизації.

**Промова Президента України
Віктора Андрійовича Ющенка
на ювілейній XXV Лемківській ватрі в Ждині**

Дорогі брати і сестри, високодостойні Владики, дорога українська, дорога польська громадо, яка зібралася сьогодні на Лемківській ватрі! Для мене сьогодні день дійсно радісний, бо збулася моя мрія, яку я плекав багато років, побути на Вашій славній Лемківській ватрі. Я приїхав сюди не один, бо я переконаний, що країна, яку я маю честь представляти, моя родина, мої діти, мої близькі, знають і що повинні більше знати про те, що є Лемківська ватра. Я приїхав сюди, власне кажучи, щоб потиснути руку кожному з Вас, щоб сказати, що я з Вами, що ми разом, що нас багато. Сьогодні ми перегортаємо сторінки, різні сторінки, і не завжди це легко робиться. Я можу уявити собі відчуття людей, яким сняться ці гори, ці полонини, ці ліси, ці річки. Мені здається, можна зрозуміти ці почуття, наскільки вони великі, сильні і можливо навіть не вистачає слів, щоб їх передати, бо це тільки може відчувати рідне серце.

Ми всі добре розуміємо, що з самого малечку, коли народилася людина, вона розбудовує свій світ, але розбудувати власний світ неможливо, не будучи в гурті, не будучи у середині нації, не пам'ятаючи свою державу, кінець-кінцем найпростіше – не пам'ятаючи свого батька, його мови, його культури, його історії. Я переконаний – місія цієї Ватри надзвичайно унікальна. Сьогодні ми говоримо не про те, який спадок ми отримали від наших батьків, що, безумовно, дуже важливо, ми горді тим, що цей спадок є, пам'ятаємо, знаємо, цінуємо, тримаємо у власних руках, але, я думаю, що ще більша місія нашого покоління - спадок, який ми отримали від наших батьків передали своїм дітям. І тому ми говоримо про нашу культуру, ми говоримо про нашу мову, ми говоримо про наші рідні традиції, ми говоримо про історію, яка, повторюю, є різною. І багато чого діти можуть зробити краще, ніж робили батьки, і багато уроків нам треба винести сьогодні з того, що відбувалося тут і відбувалося в інших місцях, в тому числі і в Польщі, і в Україні. Я хотів би сказати, що ми цією дорогою ідемо і добре розуміємо, наскільки вона важлива для того, щоб ми говорили про сьогоднішній день і про майбутнє для тих діток, які сьогодні представлені на Ватрі. Тому, цінуючи абсолютно високо цей заклик, віддаючи данину кожному, хто докладається вже 25-ий раз проводячи цей захід, схиляючи голову перед пам'яттю наших земляків, наших українців, лемків, я хотів би сказати декілька офіційних слів, які відносяться до нашого сьогоднішнього святкування.

Мені надзвичайно приємно разом з Вами запалити XXV-ту Лемківську ватру, я щиро вдячний за запрошення, яке я отримав, щоби взяти участь у цьому прекрасному святі. Тепло і світло цієї славної лемківської ватри осяяло життєвий шлях багатьох мудрих талановитих людей, які принесли великі плоди для національної культури, для рідної України. У цьому ряду я хотів би згадати перш за все Дмитра Бортнянського і автора гімну України Михайла Вербицького – лемків за походженням. Її вогонь у своїх серцях пронесли поет Богдан-Ігор Антонич, маляр Никифор і багато інших геніїв, чий доробок навіки звеличив нашу національну культуру. Лемківська ватра завжди була вогнем надії й приязні між людьми, приязні між народами. Сьогодні я вітаю лемків з Польщі й України, зі Словаччини й Хорватії, Сербії й Канади, Сполучених Штатів Америки та інших країн, які зібрались на цій чарівній полонині Бескиду. Проходячи

рядами, я чув вітання людей з різних куточків світу. Мені надзвичайно приємно відпочивати сьогодні серед Вас на цьому дійстві.

Дорогі брати і сестри, історія не завжди була легкою для лемків, як і до всього нашого українського народу. Сьогодні ми схилиємо голову у пам'ять жертв суворих випробувань, у їх числі злочинна акція „Вісла”. У трагічні дні 1947 року майже 150 тис. українців з Бескиду, Холмщини, Надсяння і Підляшшя було виселено з домівок і перевезено. Тож, коли ми згадуємо жертв комуністичного терору, ми згадуємо й лемків, чиї працюючі руки розбудували цей край, дарували йому життя й велику радість. Сьогодні ми відновлюємо історичну справедливість, йдемо шляхом єднання та порозуміння, партнерства й довіри між українським та польським народом. У нашій спільній заяві з Президентом Польщі Лехом Качинським вперше на офіційному рівні засуджено акцію „Вісла” як злочин тоталітаризму. У зв'язку з цим і користуючись нагодою, я хотів би висловити велику вдячність польській владі та особисто Президентові Панові Леху Качинському за добру волю до зміцнення партнерства між Україною й Польщею. Наші відносини сьогодні з Польщею дійсно відносяться до категорії стратегічних. Ми кожний день не просто долаємо щаблі минулого, які дуже часто заважали нам розуміти один одного, рухатись спільно вперед. Ми сьогодні маємо спільні наміри, спільні плани, і ключовий наш спільний план, яким сьогодні рухаємось із нашими європейськими друзями й партнерами і, перш за все, з Республікою Польща – це інтеграція до Європейського Союзу. Це є наша стратегічна мета. І я хотів би сказати, що це не данина моді, не данина добрим словам, тому що для багатьох десятків націй рухатися на Захід – це є стратегічна національна мета. Ми йдемо дорогою європейської інтеграції з одних міркувань – це відповідає українським національним інтересам. Ми хочемо мати європейські стандарти, ми хочемо мати політичні європейські стандарти, стандарти демократії, ми хочемо мати економічні стандарти, ми хочемо мати соціальні стандарти, які панують у Європі. Ми маємо бажання мати ті гуманітарні стандарти, з якими живе сьогодні Польща, з якими живе сьогодні Європа. Це є благо для України. Ось чим подиктована вся вигода й увесь інтерес того поступу, яким сьогодні крокує українська нація й українська влада. Я переконаний, що для цього ми повинні мати добрі стосунки з нашими сусідами, перш за все з європейськими сусідами. Тому ми говоримо про розвиток наших стратегічних відносин з Польщею, де окремим блоком є данина історії: ви знаєте про план заходів вшанування пам'яті загиблих як з польської, так і з української сторони. Це план, який передбачає вшанування пам'яті людей, захоронених на двох землях, на більше, ніж 40 цвинтарях. І це робить польська сторона на українській території, і це робить українська сторона на польській території. Цю справу ми будемо робити. Зараз ми спільно говоримо про те, що Україна в найближчі декілька місяців повинна вступити у Світову Організацію Торгівлі, почати переговори з Європейським Союзом про формування поглибленої угоди між Україною й Європейським Союзом, формувати зону вільної торгівлі Україна - Європейський Союз і багато інших планів, які стосуються різних галузей нашої співпраці, як економічної, так і соціальної. Я вірю, що на цьому фоні, на фоні цих прекрасних цілей, спільного порозуміння, прекрасних відносин як на рівні влади, так і на рівні двох народів, ми крок за кроком остаточно перегортаємо сторінку непорозумінь та взаємних звинувачень, які стосувалися нашої історії. І це друга місія, яку відіграє Лемківська ватра. Сьогодні вогонь Лемківської ватри освітить наш шлях до спільного майбутнього разом із нашими друзями.

Дорогі друзі! Сьогодні для нашої країни надзвичайно важливо зосередитися над своїми внутрішніми завданнями. Як ви знаєте, вибори 30 вересня в Україні – це новий початок, це важливий крок для розбудови сучасної європейської держави. Наші зусилля потребують широкої суспільної підтримки по всьому світу. Я покладаюсь на Вас у

цьому плані. Я закликаю Вас до об'єднання наших зусиль, я сподіваюсь на єдність українських громад по всьому світу. Україна робитиме все можливе для захисту Ваших культурно-національних проблем. Я хочу сказати, що кожний раз, коли ми спілкуємось із Президентом Польщі, великим другом України, моїм другом, Паном Президентом Лехом Качинським – окрема тема цих переговорів завжди відведена життю національних діаспор, національних меншин, як вони проживають відповідно на польській і українській території. Я переконаний, що всі питання, які сьогодні в нас стоять, починаючи від Українського будинку у Перемишлі, закінчуючи інформаційно-культурним центром, газетами, засобами масової інформації, іншими кроками, яких потребують сьогодні українці в Польщі – всі ці питання будуть вирішені. Сумніву немає. Ми ці переговори пройдемо й ми будемо мати в фіналі прекрасно вирішені ці виклики. Наступного року розпочнеться робота із створення в Горлицях Центру лемківської культури ім. Богдана-Ігоря Антонича, наші сусіди зосереджуються й на передачі Українського Народного дому українській громаді Перемишля. Я переконаний, що у цьому році наші переговори завершаться результативно, і ми знайдемо відповіді на ці питання. Я хотів би сказати, що ми будемо всіляко підтримувати різного роду освітні програми. Ми запрошуємо до навчання в Україні українців діаспори, які б хотіли вивчити в українських вищих навчальних закладах різного роду спеціальності, чи технічні, чи гуманітарні, повернутися назад у Польщу й працювати для розвитку української громади та діаспори. Відповідні фінанси будуть знайдені в українській державі, щоб окремо підтримувати ці гуманітарні програми із українцями Польщі.

Тепер, шановні друзі, наберіться, будь ласка, терпіння, я хотів би сказати декілька речень Вашою рідною мовою. Дорогі ватряне! Хтів єм речи децо од себе по-лемківски, хтів єм жичити Вам вшиткого доброго. Од гнеска я тіж почасті буду лемком. Барз Вам дякую за тоту красну атмосферу!